

J O V E N Í V O L A

=====

Gener-Febrer 1959

Sempre, quan comencem un nou any, ens fem els millors propòsits de renovament de vida, costums i procedir, en sentit de perfecció i prosperitat. JOVENÍVOLA també, en començar aquesta nova anyada, es fa seus aquests bons propòsits, i voldria per tal que això fos una realitat poder comptar amb una més pròdiga col.laboració de tots els cantaires, no sols amb escrits, articles, ressenyes, etc. que seran sempre ben rebuts, sinó també amb orientacions i projectes que ens poden ajudar molt als qui, amb la millor voluntat, posem tot l'entusiasme per a prosseguir amb la major vitalitat possible, la marxa de la nostra estimada publicació.

Contràriament al nostre bon desig, ens hem vist precisats a fer un sol número dels de gener i febrer. És per això el seu més ampli contingut que ens compensa a bastament de l'absència del número de gener.

DOS CANTAIRES A FERNANDO POO

Feia només quatre dies que havia arribat a Santa Isabel de Fernando Poo, i ja vaig sentir a parlar de Ramon Ventosa.

Les coses de l'illa de Fernando Poo són una mica diferents de les d'aquí. L'illa té un paisatge meravellós, una costa alterosa arran d'aigua, que, en alguns indrets, es perd en una petita platja, per, terra endins, enfilegar-se cel amunt fins al pic de Santa Isabel. Allí, els blancs, catalans en una gran quantitat, adapten la seva sensibilitat a possibilitats diferents. Aquestes possibilitats estan una mica lluny de tota mena de neguits de l'esperit.

Una parella de cantaires de l'Orfeó Català viu, però a Santa Isabel. Allí, dia rera dia, sense ni assabentar-se'n, van donant perfil i forma a la seva llar. No ho sé, però estic segur que el gran buit de fora els porta, com a compensació, a una gran plenitud íntima. Aquesta llar s'emplena de records de l'ORFEÓ CATALÀ com la manera normal de no sentir massa viu l'enyorament.

Jo tenia l'adreça de Ramon Ventosa, però encara no l'havia vist. Tanmateix no hauria calgut que m'haguessin donat l'adreça. Un dia, m'explicava un amic de temps, adaptat a aquell ambient, que "un xicot de Barcelona" havia organitzat un grup de cantaires per cantar a la Catedral. Un grup de cantaires ! Qui és l'organitzador,? vaig demanar. La resposta ja l'esperava: un tal Ventosa.

Ens veiérem poca estona. Jo tenia feina i ell també, però la meua conversa amb ell m'ajudà a tenir de l'illa una visió més exacta. Em semblà que, enmig de la gran simfonia de verds d'aquell paisatge ubèrrim, però sempre cobert del vel subtilíssim, d'una atmosfera pesada i grisa una espurna de claror concreta, no difusa, s'iniciava.

Santa Isabel - com deu passar en tots els tròpics - viu en una mena de migdiada que no s'acaba mai. La terra allí és més generosa que enlloc, donada al sol i a l'aire gairebé sempre, amb els seus plataners, que es belluguen dolçament al pas del vent, i el palmerar altiu i senyor que es mou en un ritme suau i cadenciós vora del mar. Però el blau intens del mar només s'endevina en la llum transparent del fons. Tot dóna la sensació d'alguna cosa que vol ser, que es pressent, però que no arriba mai a ser ni acaba mai de plasmar-se, com un senyal de impotència que es manifesta a flor de pell, com aquell pic de la serra alterosa, que tots saben que hi és però que no el veuen, com no veuen feridora la llum del sol, perquè l'aire, com un tel finíssim que ho cobreix tot gairebé sempre i ho omple tot, fa impossible el matís i el perfil, enmig d'aquella gran taca verda que domina les coses i la gent.

Una sensació de terra terra, t'ofega com una força purament material, que fatalment, a poc a poc, et va prenent en una mena de son dolç. Diuen, que els que allí treballen precisen d'un descans cada dos anys. Jo crec que el descans és més necessari en aquest aspecte, perquè en retornar d'allí deu sorprendre, com un crit que arriba a la intimitat la veu de l'esperit que es retroba amb tota la seva força creadora i generosa.

Per això, aquells dos cantaires de l'ORFEO s'acompanyen l'un a l'altre. Els és dolç recordar les cançons, a l'escalf de les quals es varen conèixer i es varen comprendre. Aquella petita llar catalana troba en aquell record l'aliment que manté un esperit per tal que la mainada es trobi allí com si estigués a casa.

Quan els vaig veure jo no els recordava; ells sí. Amb els ulls lluminosos explicaven de l'un i de l'altre dels cantaires de l'ORFEO més amics. En anar-me'n, al cap de pocs dies, el matrimoni m'acomiaa va al camp d'aviació.

Jo sé que alguns cantaires de l'ORFEO els recorden, però ara puc dir que ells, els recorden a tots, un per un. I a mi m'ha semblat que havia de fer-me intèrpret d'aquest sentiment, el sentiment d'un matrimoni de cantaires, per portar aquí, en aquestes planes de JOVENI VOLA, una prova més de la gran força de la nostra Institució, que viu i es manifesta allà on hi ha algú que n'ha passat la prova i n'ha quedat, com tots, enlluernat, i després va escampant per on passa una mica de la nostra mateixa llum.

FÉLIX MILLET

JOAN AMADES, FOLKLORISTA

Amb la mort de Joan Amades, Catalunya ha perdut un dels seus autèntics valors. Home bo, just, generós. El qui anava a demanar-li quelcom que es relacionés amb el folklore, o la història, sabia per endavant que podia comptar amb el seu ajut, i si ell directament no podia complaure'l, li indicava el camí a seguir. Treballador infatigable, la seva diversió era el treball; a qualsevol hora que l'anéssiu a veure, el trobaveu teclejant la màquina d'escriure, o escoltant la lectura d'algun llibre o revista que li interessés (ell era guairobé orb i per això s'havia de fer llogir totes les obres que consultava), o endregant papiers i fitxes. Treballava i feia treballar els qui el voltaven. La seva muller, la seva cunyada, eren les seves assídues col.laboradores. Sobretot a l'hora de corregir les proves d'impremta d'algun dels seus llibres o articles, treballaven de valent tots tres, elles llegint i ell indicant les esmenes a fer.

Déu li havia concedit una memòria prodigiosa que li permetia de retenir una quantitat extraordinària de coses, i li suplia, per així dir-ho, la manca de vista. Ell es recordava d'allò més insignificant, i dels temps més reculats, si bé, a voltes, i sobretot ara en els darrers anys aquesta facultat no li era prou fidel. Tot amb tot, la seva memòria era formidable.

Ha estat el més destacat dels folkloristes catalans fins a l'hora present, i el seu nom havia pres ressò internacional. Guardonat en certàmens d'aquí i de fora, havia fet conèixer el nostre costumari arreu del món, i l'ànima de Catalunya era coneguda per tots els erudits en aquesta ciència.

Crec que passen de dues-centes les seves publicacions entre articles, opuscles i llibres, però la seva obra cabdal és el "Costumari Català", en cinc grans volums de més de 500 pàgines, que l'editorial Salvat li va editar fa pocs anys i és la que li ha donat el relleu internacional. En ella es troben aplegats tots els costums de la nostra terra, seguint el lògic procés del temps: hivern, primavera, estiu i tardor.

Tot hi és i de totes les comarques catalanes. Mai entre nosaltres no s'havia fet res semblant; està, a més, il.lustrada amb gran profusió de gravats i exemples musicals. Tothom qui ha volgut fer quelcom, desconeixent, o coneixent poc el nostre folklore ha hagut de consultar aquesta monumental obra i això fa que entre les bibliografies de treballs, sovint se la trobi esmentada.

Abans del "Costumari", havia publicat tres altres obres importants: "Les auques", "Els soldats" i el "Diccionari de la dansa i dels instruments populars", les dues primeres en col.laboració amb Josep Coromines, i la darrera amb el mestre Francesc Pujol.

També cal citar la col.lecció primera que titulà: "Biblioteca de Tradicions" i els dos grossos volums titulats: "Folklore de Catalunya", un de cançons i l'altre de rondalles i refranys. És sabut que ell i jo havíem establert una estreta col.laboració, i teníem, a més una estretíssima amistat.

Ens vàrem conèixer de molt joves. Va ésser l'amic Emili Jové qui ens va posar en relació. Veureu com va ésser. Era jo aleshores soci de l'Agrupació Excursionista de Catalunya que presidia l'Emili Jové, i sense saber com, en varen fer de la Junta. A través de l'excursionisme en Jové coneixia l'Amades qui en aquells temps li començaven a in-

teressar les coses del folklore i estava enderiat buscant cançons populars i les trobà en la seva pròpia mare, que n'era un pou. Com que ell no era músic, li dolia no poder conservar les tonades de la seva mare i fou quan havent-ne parlat amb en Jové, aquest darrer ens féu conèixer i així va néixer la nostra col.laboració i la nostra amistat que ha durat fins que la dalla implacable de la mort, ens ha separat.

En aquells temps ell era soci d'una desapareguda entitat de caire cultural que des de la secció d'excursionisme publicava un butlletí, per cert molt ben fet, dins del qual hi havia un apartat on es donaven a conèixer les cançons populars recollides per ell i per mi. Quan se'n tenia una bona arrebrega, es celebraven unes sessions, en les quals havien col.laborat els mestres Millet, Llongueres, Vicents M. de Gíbert. Com a cantaires, l'Emili Vendrell, en Francesc Torra, l'antiga cantaire de l'Orfeó Català Francesca Ordi, que tenia una molt bella veu, i altres. Les cançons eren acompanyades al piano per mi mateix que també havia escrit les harmonitzacions.

Quan es fundà l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, ens foren encomanades diverses missions de recerca de música popular i ja ens teniu anant tots els estius ell i jo per aquests mons de Déu, a la recerca de les nostres incomparables cançons. Com hi fruïa el pobre amic suara traspassat en aquestes recerques! Calia veure'l quan hom descobria alguna peça d'importància, com s'entusiasmava.

Aprofitava aquestes excursions, ell, per a les seves recerques costumístiques, i moltes de les coses que després publicà les havia trobades en les nostres excursions. N'havíem passades de totes: tips de caminar, excursions dalt d'un matxo, o bé en tartana o carro, pluges, assolellades, mal dormits (moltes vegades havien hagut de compartir el llit) i mal menjats, però tot això no era res, perquè per damunt nostre hi havia l'ideal de la nostra cançó, que per nosaltres era, i és encara ara per mi, la més bella cançó que mai llavis de donzella, de mare, de pastor, d'avi, d'àvia o d'home feinejant, hagi cantat.

Escric aquestes ratlles encara amb el dol dins del cor. Per tot el que he dit heu pogut constatar l'amistat que ens unia i si tot això no fos prou, quan es va casar, a indicació meua va venir a viure a la mateixa casa on jo visc i els lligams es varen estrenyer encara més. No feia cap publicació de melodia popular que jo no li hagués revisat.

Hom pot pensar com he sentit la mort de l'estimat amic. Que Déu el tingui a la Glòria, que jo crec que bé s'ho mereix per la seva bondat, pels seus sacrificis, per la seva tenacitat, per tot el que havia treballat... Amics, reseu un Pare Nostre per a la seva ànima.

JOAN TOMÀS

L'EXCURSIONISME I LA CANÇÓ.

Fa pena de vegades anar pel món i trobar en un vagó de tren, en una carretera, en una vall, entre muntanyes, en una riallera platja, aquella esbogerrada joventut amb estris a l'esquena, equipada volent semblar excursionistes, com va avalotant fent gamberrades i cantant

sense to ni so unes cançons foresteres i gairebé sempre vulgars i pocasoltes.

I he dit: volent semblar excursionistes, perquè el veritable excursionista, aquell que coneix la nostra terra i que sap estimar-la, no la rebaixarà mai ni la deshonrarà fent de bèstia desenfrenada.

Quin dubte hi ha que l'excursionista sent sempre la necessitat de cantar i que canta per esplai del seu esperit? Per això el veritable excursionista ha de saber perquè canta i què ha de cantar, perquè no pot ignorar que pocs països del món són tan rics de cançons com ho és el nostre.

I, sabeu per què és tan ric? Perquè els nostres folkloristes les han hagudes d'anar a cercar recorrent de cap a cap la nostra terra un dia i altre, i, ¿veieu com aquests, sense adonar-se'n, anant pel món per portar a terme una necessitat de l'esperit, una necessitat cultural i patriòtica, s'han convertit de seguida en uns excursionistes veritables?

Acudim, doncs, a les nostres cançons quan sentim la necessitat de cantar i trobarem sempre la cançó més adient quan gaudirem de les nostres valls i muntanyes.

Qui podrà negar l'amor que per l'excursionisme sentia el nostre mossèn Cinto?

El nostre gran poeta, ell mateix ho diu, agafava el seu gaiato, es calçava unes espadenyes i anava descobrint pam a pam la seva Catalunya. I aquí arreplegava una rondalla dels llavis d'una vella; allà hi descobria una tradició camperola; més enllà el gran paisatge, inèdit encara per a ell, li inspirava un poema; i així incorporava a la nostra llengua localismes que després han quedat com essència i l'enriquien enormement.

El veritable poeta sent la necessitat de conèixer la seva terra. Quan llegim el monumental poema èpic de Verdaguer sobre els temps de la reconquesta, "Canigó", no ens fa cap falta que ens diguin com el va resseguir més d'una vegada i com el coneixia pam a pam, com, pam a pam, coneixia també tota la serralada pirinenca.

Maragall, aquest poeta tan estimat, també ens parla del seu excursionisme quan ens diu:

A dalt del Pirineu

les flors són esblaimades.
Les flors són d'un blau pur
blavoses o morades....

Maragall que havia corregut les nostres grans muntanyes sabia com eren les flors dels cims, el color que tenien i fins i tot la seva aroma.

L'exquisit Guerau de Liost, amb la seva "Muntanya d'ametistes", no ens parla també del seu excursionisme?

Quan del Montseny l'escardalença altura
primavereja amb contenció
i les congestes pòstumes tritura
com el joc d'ales, ert, d'un papalló,
ch, Coll Pregon !, no sé què podrà haver-hi
d'una més ferma i nítida beutat
collada que insinies el Misteri
arquitectònic de la Trinitat...

I què no direm de Joan Mª Guasch, quan ens donà a conèixer "Pirinenques" i ens diu:

I els llacs esplèndids de mirada oberta
corrien cap als cingles rondinant,
i les prades del fons, rebent l'oferta
s'anaven florejant.

I els pastors cap amunt per les muntanyes,
tot empaitant els llops dels darrers freds,
fins a trobar el record de les cabanyes
sota l'ombra sagrada dels avets.

I també l'excels Josep Carner amb els seus poemes no ens diu prou
com estimava l'excursionisme ?

Allí dalt de la muntanya
tot el bé de Déu hi tinc:
les roses de quatre en quatre
i els clavells de cinc en cinc,
l'estimada a la finestra
l'ovella amb l'esquellerinc:
per rellotge el sol que passa
granades de l'afrau;
els pollancre per la fressa
i l'alzina per la pau;
i per gaudi, cada núvol
alaestès com una nau;
per jaç d'or una pallissa,
per llumanera un estel;
per finestra que no es tanca
un retall tot blau de cel
per criats que m'hi despertin
un quiquiriquic i un bel.

Terra de poetes la nostra ! Per això Catalunya és tan rica de
cançons, perquè tota la seva extensió està plena de poesia.

I vosaltres, amics cantaires excursionistes, encara que hi hagi
qui no sàpiga plasmar en un paper blanc uns versos que diguin les vos-
tres emocions viscudes i cantin les bel·leses de la nostra terra, tam-
bé sou una mena de poetes: uns poetes contemplatius que en el vostre
cor sentiu l'enyorança de la nostra poesia i l'aneu a cercar a les
muntanyes, als camps, i a la vora de la mar amb uns pins maragdins
per companyia.

I la cerqueu calçant-vos uns esquís i deixant-vos eslleivissar
per la neu pura. I d'altres la cerquen baixant pel dret una tartera
sense aturar-se a pensar el perill que corren si les cames no són prou
fortes per a vencer el gran pendent rodoladís. I un altre, encara, la
cerca escalant uns cingles gegantins, verges de la petjada de l'home,
per a deixar-hi ple de devoció una imatge de la Verge Bruna convertint
aquell cingle en un altar natural.

Quin esperit més alat el de l'escalador ! Si l'ocell va de branca en branca, l'escalador va de cingle en cingle fins a coronar el més alt en el qual ni l'isard no s'atreviria a pujar-hi mai ! L'escalador enveja l'àliga a la qual tots els cims li són familiars.

I sempre amb la cançó al cor i als llavis !

Qui pot estimar la nostra terra millor que nosaltres ? Ningú. Perquè per estimar hem de conèixer la cosa estimada. I qui pot conèixer Catalunya millor que vosaltres que la sabeu cantar i viure amb tanta intensitat ?

Sou uns herois ! Sofriu les inclemències dels elements que no sempre us són generosos i amables; dormiu al ras més d'una vegada; per poder fruit d'una alçària féu hores de camí amb la motxilla i tots els estris que us calen per a acampar, a l'esquena, fins vèncer la gran muntanya.

No hi ha cap dubte que la muntanya és formosa, però vosaltres, millor que ningú sabeu el molt dura que és ! Sembla que ens digui: el paratge millor de la terra el tinc jo, si el vols fruit, guanya-te'l ! Vine si vols !

I tot això que per als indiferents i pobres d'esperit seria una molèstia i un gran esforç, per a vosaltres és una satisfacció i una necessitat.

I quan aquest goig vostre és descobert per l'indiferent, heu de vèncer les mirades burletes que us volen plànyer amb una punta d'ironia als ulls, rebent-los i acomiadant-los amb un bon ramell de cançons que els ecos agraïts saben escarnir tan bé.

Qui de vosaltres ha anat de camí sense cantar ? Qui en un foc de campament s'ha pogut estar de cantar-ne una ? Ningú ! Perquè la cançó és la nostra més fidel companyona com a filla que és de la nostra terra. Ella ens fa curts tots els camins i ens alegra el descans quan damunt d'un prat ben verd i ben florit, el nostre cos es rebolca perfumant-nos les carns i l'esperit ! I ella ens acompanya quan entrem a l'ermeta i cantem a Déu amb una pregària, que també en tenim que a Ell li plauen !

Canteu, amics, però no oblideu el que us he dit abans: Heu de saber perquè canteu i què heu de cantar. Si ho feu així, Déu i Catalunya us ho agrairan sempre.

EMILI VENDRELL

UN TEMA BUCÒLIC

El darrer número de la Guia del Palau de la Música, concretament el que correspon a la xifra 11, anuncia l'acte de clausura del Cicle commemoratiu del Cinquantenari de la inauguració del nostre sumptuós edifici, i, entre altres detalls, diu: "En este acto, que tendrá efecto a últimos de febrero o a primeros de marzo, será ofrecida por los socios del "Orfeo Català" una cena a los Maestros y "cantaires" de su Sección Choral en la misma platea de la Sala de Conciertos del "Palau de la Música Catalana".

Heus aquí, doncs, una notícia substanciosa que segurament farà que als "cantaires" comenci a fer-los aigua la boca, com vulgarment es diu, i evoquem els àpats que, en diverses solemnitats, han tingut efecte precisament a la dita Sala, incloent-hi l'hemicicle.

Com haureu observat a ben segur personalment més d'una vegada, quan en una conversa surt a rel·luir el tema d'algun àpat, com si fossin cireres dins d'un cistell, de seguida comença a parlar-se d'altres àpats i a fer comparacions, tot assaborint encara el record que deixaren almenys a la ment d'aquells que se'ls cruspiren.

Per això ens bé ara com l'anell al dit de fer memòria dels dinars o sopars que, tenint per comensals els Mestres i cantaires de l'Orfeó Català i la Junta Directiva, s'han celebrat a la "platea de la sala de conciertos", segons paraules de l'esmentada Guia.

El primer va ésser el dinar que va celebrar-se el diumenge, 28 de juny de l'any 1908, justament el de l'estrena de la Sala i restants dependències, i el motiu fou de commemorar precisament els concerts inaugurals.

Com que aquesta primera "habilitació" de la platea per a les funcions de Gran Restaurant potser marcà el model per als futurs actes semblants, donarem uns breus detalls de com va desenrotllar-se la festa.

Quatre grans taules ocupaven tota la llargada de la platea (naturalment, neta de butaques), deixant al mig un ample passadís. A l'esquerra, respectivament, pel President Sr. Cabot, el Vice-President Sr. Moragas, els membres de la Junta Directiva, representants de les Seccions de senyoretas i homes (els choristes més antics), i per últim, els Mestres Comella, Salvat i Pujol, i com a invitats els redactors de la "Revista Musical Catalana", senyors F. Lliurat i Vicenç M^a. de Gilbert.

Mentre els comensals ocupaven llurs seients, l'orgue tocava a festa.

Heus ací la composició del "Menú" (perquè ja és hora que comencem a donar gust a la boca):

Primer plat:	Entreteniments.
Segon " :	Arròs amb peix.
Tercer " :	Lluç grillat amb salsa tàrtara.
Quart " :	Contrafilet "Renaixença".
Postres :	Pollastre rostit.
" :	Besquit glaçat.
Begudes :	Fruita i pastes.
" :	Cafè.
" :	Vins Soler blanc i Símil Sauternes.
" :	Xampany "Mercedes".

El va servir el Restaurant Casanovas.

A les dues, en punt - diu la crònica -, el gran President Sr. Cabot, amb belles frases va glossar la formosa i simpàtica festa, que ajuntava alegrement i sense cap nota discordant els components de l'Orfeó Català.

A partir d'aquell moment, la resta de l'acte s'inspirà en la més profunda espiritualitat, com ja és habitual en el nostre Orfeó (i, pel que es veu, ja ve de lluny). Tots els presents cantaren una cançó, a peu dret, que preludià l'orgue i continuà a l'uníson. Seguidament, foren retirades les taules i cadires de la platea, i la Cobla "Els Montgrins", de Torroella, executà un enfilall de sardanes, totes dels compositors de l'Orfeó Català, que foren joiosament ballades.

I la festa acabà ja ben entrat el vespre, o sigui al cap d'unes quantes hores de durada. No n'hi havia per menys, després del dens con-tingut, material i espiritual que l'havia animada !

.....

El segon banquet a la Sala del Palau, fou el sopar que l'endemà de Reis de l'any 1912 la Junta Directiva de l'Orfeó Català va dedicar a la Secció Choral en record de les memorables audicions de la "Missa en si menor", de Bach, donades el mes de novembre del 1911 i que constituïren un dels més esplendorosos èxits del nostre Orfeó i del seu insigne fundador i Director, el Mestre Lluís Millet. El presidiren la Senyera i el Mestre. Les taules eren guarnides i s'acoblaren, en vistosa barreja, homes, nois i noies, tots els choristes, acompanyants i Junta, formant un conjunt de més de 260 comensals.

També podem reproduir ací el "programa" d'aquell sopar que serví la Charcuterie Regàs i que fou qualificat de succulent i exquisit:

Entreteniments.

Arròs a la catalana.

Assortit de "fiambre" (Gelatina capó trufat, Pernil dolç, Mortadel·la)

Peix a la marinera.

Bou al forn.

Crema gelada.

Dolços fins.

Fruita del temps.

Xampany.

Cafè, licors i cigars purs.

Com podeu constatar, no hi mancaren els quatre plats forts amb tot l'altre acompanyament, i degué resultar un sopar a prova de "gourmand" !

A la sobretaula, el Mestre Comella inicià, a l'orgue, la cançó que tots els presents cantaren, com un sol home, i que posà encara més joia als cors. També hi reofilà la Cobla i foren ballades sardanes.

Una nota destacada, fou el magnífic parlament que llegí el Mestre Millet adreçat "Als cantaires de l'Orfeó", que va escriure expressament per aquella festa i amb el qual agrai a la Junta Directiva l'haver aplegat tota la família orfeònica "per a celebrar, en cos i ànima, els nostres triomfs".

.....

El tercer i darrer àpat col·lectiu que recordem a la Sala del Palau, tingué efecte el dijous, Festa de Corpus, 26 de juny de l'any 1913 i fou també un sopar.

Va ésser l'ofrena conjunta de l'Associació Wagneriana i l'Orfeó Català als Mestres i a la Secció Choral, en commemoració dels brillants Festivals Wagnerians celebrats al Palau, quatre el mes de maig i dos aquell mateix mes de juny.

En la tarja del "Menú" hi havia un dibuix amb l'efígie de Wagner.

No el copiem, perquè la seva composició fou idèntica a l'anterior sopar i el servi, igualment, la Casa Regàs.

Direm, això sí, que les noies i els homes entraren aparellats, de braçet, a la Sala i ocuparen els llocs a les taules als sons alegres de l'orgue.

A més dels components de l'Orfeó Català, hi assistiren el Mestre Franz Beidler (un dels directors dels Festivals), el senyor Joaquim Pena i la Junta de l'Associació Wagneriana.

Durant aquest acte, els Mestres, Sra. Wehrle, Millet, Pujol, Comella i Salvat, foren obsequiats amb uns artístics rellotges d'or, col·locats en rics estoigs, com agraïment a llurs esforços i per a commemorar l'èxit dels Festivals Bach celebrats l'any anterior. La idea d'aquests presents sorgí dels orfeonistes i fou patrocinada per la Junta de l'Orfeó, amb la col·laboració dels socis i admiradors de la nostra Entitat.

Per la seva banda, l'Associació Wagneriana féu lliurament als components de la Secció Choral, d'unes belles medalles amb l'efígie de Wagner, en recordança dels Festivals dedicats a aquest gran compositor.

Després, s'interpretà la cançó a l'uníson i un "Himne a Wagner" sobre música del "Tannhäuser", compost pels Srs. Pena i Zanné, i la selecta festa acabà ben entrada la matinada, amb l'acostumada ballada de sardanes.

.....

I nosaltres hem d'acabar, també, aquest remembrament de banquets preterits, sense fer cap ballada de sardanes precisament, però amb dues notes complementàries.

La primera, fer constar que en la taula presidencial representava la Secció de senyoretes, com a cantaire més antiga, la nostra exemplaríssima orfeonista, senyoreta Pilar Roca.

La segona nota, de tipus curiós, és que, en algun dels esmentats àpats (no recordem bé si fou en tots), les cuines i estris corresponents, eren instal·lats en el petit pati situat a la planta baixa del Palau, darrera les Sales de la Junta i Biblioteques, on avui hi ha la caldera de la calefacció. Era un espectacle engrescador per a xics i grans, veure les activitats dels cuiners davant de les grosses cassoles i paelles, fumejants i curulles d'esperança.

Aquella mateixa esperança ve a renovar-la ara el prometedor anunci de la Guia del Palau de la Música Catalana a què hem al·ludit al començament i que no cal dir com confiem que es convertirà en una suculenta realitat. Perquè, com diu l'adagi: "A sants i a minyons..." I es tracta d'obsequiar els Mestres i els cantaires....

LA CASA D'ELL

=====

Potser mai no he trucat a una porta tan trasbalsat d'emoció com ho vaig fer aquell dia. Era una casa baixa, de façana graciosa, d'un rococó mozartia, no gens pobra ni humil. Tot era polit i lluent.

Per a fer-se obrir de la gent d'aquella casa, calia estirar de l'ample anella d'una cadena. Un cop fet això m'arribà de dins el ressò de la campaneta desvetlladora com si sonés llunyana i en mig d'un pou de silenci.

En aparença era com tantes altres cases que havia vist a Alemanya, fins allí mateix, a Bonn. Hi podia viure un metge, un notari, un professor, un advocat. Jo sabia, però, que no era cert, que a la casa només hi habitava ell, el seu record.

Era la primera vegada que picava en aquella porta mai no oberta, perquè així tot fos més íntim, com si hom volgués preservar els records, evitar que fugissin. Per això tot era clos, recòndit, gràvid de silenci.

S'obrí la porta. Vaig veure un llarg vestíbul, un corredor ampli, una mica fosc i trist. A la dreta, una taula llarga plena de postals de l'edifici-museu i retrats, molts retrats d'ell. Passat el llindar de la porta que cloïa aquest corredor, hi havia un pati, i a mà esquerra, recollida, graciosa i evocadora, la casa autèntica del nostre home, la mateixa on veié la primera llum del món, el 16 de desembre del 1770. I al fons del pati, enllosat i petit, un arbre corbat cap a terra, curull de flors i de fulles tendres. Poc més enllà, un jardinet protegit per una tanca de fusta.

Aquell dia, la gespa del jardinet brillava mullada, talment com si hagués caigut damunt d'ella una pluja fina i menuda. La resta del recinte estava encerclada de cases noves, de parets anònimes i sense història. Les bombes dels nord-americans havien caigut gairebé allí. Gran part del barri estava desfeta. S'hi havien creat enormes espais, places que mai no havien existit a Bonn; zones buides i desolades a prop del pont nou, damunt el Rhin.

Aquell reliquiari de records, no obstant, havia estat respectat per voluntat de Déu.

- Voleu que us acompanyem o ja coneixeu la casa ?...

- No; gràcies, ja la conec... una mica.

El porter, que a la vegada fa de guia, quedà darrera del taulell amb les seves col·leccions de postals i les mascaretes d'ell, reproduint la que li féu en vida l'escultor Klein, el 1822, i la que Danhauser emmotllà al damunt de la faç morta i dolorosa del Mestre, el 28 de març del 1827.

En donar-se compte de la meva indecisió en cercar l'entrada de la casa, el porter encara em crida:

- Si voleu pujaré. És la nostra feina.

- No; ja he trobat la porta. Vull romandre sol aquí, encara que sigui per poca estona, però sol, ben sol. Jo també tinc records en aquesta casa.

La petita edificació és de planta baixa: un pis i unes golfes - una mansarda amb tres finestres que s'obren a l'exterior. - La teulada sinuosa i ondulant i declivi molt pronunciat per poder escórrer les aigües i les neus, està recoberta de pissarra grisa, llustrosa, tallada amb graciola cobertura. Per les parets del de fora s'enfilen unes eures. Les parets estan pintades de color pal·lid, esvaït. Les portes i les ales dels porticons oberts són verdes. A dintre, els murs apareixen blancs o de tènues coloracions rosades.

Ja hem entrat. Mai com ara, caçador de fantasmes, enamorat d'espectres, em plau el silenci. Començo a recórrer les estances. Només m'acompanya la petjada tènue de les meves sabates damunt la brillantor del "parquet".

Què hi ha en realitat en aquesta llar-museu? Hom diria tot l'Univers. La grandesa d'un ésser consagrat a l'art més noble i pur, el geni creador de coses eixides de son propi cor perquè puguin entrar al dels altres.

No hi ha coses grans, sinó immenses petites coses. Retrats per les parets, d'ell, fets per Scheffner, Schnorr de Carolsfeld, Letronne, Maehler, Heckel, Schimon, Decker. Retrats dels seus amics, de les dones que estimà i que mai no l'estimaren; retrats dels seus intèrprets, dels seus protectors; el vell orgue de l'església dels Menors de Bonn que el menut Ludwig tocava a la missa conventual dels frares; el violí d'Amati, el violí i el violoncel de Guarnerius, la viola de Vincenzo Ruger, els instruments d'arc que li regalà el Príncep Lichnowsky i amb els quals s'interpretaren els disset quartets que equivalen a la pròpia vida del seu autor, als seus llargs dolors i a les seves joies passatgeres.

En una vitrina, objectes que li havien pertangut: pintes, plomes, tinters, rellotges, caixetes de rapè, cartes, esborranys de lletres, pensaments literaris, musicals, filosòfics, escrits amb la seva caligrafia nerviosa, però clara, d'un bell rotund arabesc. I a un altre indret, els tubs d'acústica que creà per al compositor sord el propi Mälzel, l'inventor del metrònom.

Damunt el piano de cua que li construí el vienès Konrad Graf, una partitura oberta, com si esperés la mà d'ell per dictar el seu missatge. És una de les tres sonates que va compondre, en aquesta mateixa casa, en la tonalitat de "fa menor" quan tenia tretze anys, dedicada - així, en francès -, a "Mr. Josep Haydn, Docteur en musique".

El teclat està protegit per un cristall. A través del vidre hom veu les tecles blanques i negres. Damunt del vori sembla que resti l'empremta dels seus dits. Aquí cercava les harmonies, aquí traduïa el que passava per la seva ànima. Pots ser d'aquest mateix piano s'alça dolorós i tràgic el clam de la "Sonata en Do menor", o la joia feliç i serena de la "Sonata en Re major", o bé la deliciosa melodia renana del Rondó del seu Opus 53.

No; aquest piano no el pot tocar ningú. És sagrat, com els Cedres del Líban, com els sepulcres dels déus; és sagrat com tot això que ens envolta. I entorn, els retrats d'elles, que llunyanes en el temps i en l'espai, li foren inassequibles: Leonor de Breuning, Christians de Lichnowsky, Nanette Streicher, Julieta Guicciardi, Teresa de Bunswick.

Sobre aquest pis, a les golfes, va néixer ell. Cal pujar-hi per una escala estreta. El lloc és pobre, sòrdid; només és bella la copa florida de l'arbre del jardí que busca tustar el finestró amb els dits de les seves branques.

La cambra apareix tota nua. Només el bust d'ell, al bell mig, allí on va veure la llum del món per primera vegada. És el bust fet per Anton Dietrich. És ja a la maduresa de la seva existència. Ha deixat al lluny les hores alegres de la joventut. Té la cara ferrenya, el front noble i aclarit, lluminós, els cabells llargs, despendinats, com esbullats pel vent que sacseja els pollancrees i els arbres dins la boira, a prop del Rhin majestuós; els ulls interrogadors i fixos i una profunda i torbadora tristesa cobrint-ho tot.

Al peu del pedestal on descansa el bust fet per Dietrich, hi ha una corona de llorers marcida i flors, moltes flors fresques entorn d'ell.

On he vist aquestes flors, testimoni que ningú no està sol, que cap missatge, generós i noble, ardent i apassionat no s'ha perdut i no ha tingut ressò al cor dels homes? Ara ho recordo. He vist aquestes flors damunt la tomba d'Elissabeth Browning, al cementiri dels anglesos de Florència; damunt el sepulcre de Keats, a Roma; damunt la llosa que tanca el cos de Frederic Chopin al cementiri del Pare Lachaise; al sòcol del monument a Erasme, a la renascuda ciutat de Rotterdam.

Sí, el món agraeix el missatge d'aquest home que escriu "Mein Reich ist in der Luft", el meu imperi és a l'espai. Jo també l'hi agraeixo, jo també estic en deute amb ell; per això escric aquestes ratlles, per això n'he escrites tantes.

Lentament surto de la casa. Tinc ganes de pujar de bell nou, però no pas ara, sinó un altre dia. "Sí - dic gairebé en veu alta -, després tornaré, BEETHOVEN. Després tornaré a l'encontre del teu record, a trobar-te de nou, una i mil voltes. T'ho prometo!".

ARTUR LLOPIS

JORDI FREDERIC HAENDEL

1685 - 1759

Carnaval a Venècia. La ciutat vessa de gent. Es troben en ella la major part dels artistes italians i també molts d'estrangers. Funcionen diàriament set teatres d'òpera. La gent va adolorada per poder assistir a tots els espectacles. Les esglésies celebren funcions lluidíssimes, on es poden escoltar els millors oradors sagrats juntament amb els oratoris dels grans músics. Venècia està banyada en danses, rialles, música, vida...

En un dels seus innombrables palaus, es celebra un ball de màscares. Hi assisteix la més alta noblesa i la intel·lectualitat de la ciutat. En un racó de la sala, assegut davant del clavicordi, el degà dels músics italians, Alexandre Scarlatti, improvisa unes variacions sobre un tema de la seva darrera òpera "Mitridate Eupatore". Al seu voltant les parelles, que han deixat de dansar, resten embadalides escoltant el gran mestre, i en finir la seva actuació esclaten grans aplaudiments.

Scarlatti s'aixeca un xic fatigat, i el seu lloc és ocupat tot seguit per un jove alt, desgarbat i senzill. Aparenta tenir uns vint anys. És estranger i poc conegut a la casa. De sobte es posa a tocar. Els seus dits corren sobre el teclat. Quina presumpció ! Tocar el clavicordi després d'haver-ho fet el gran Scarlatti ! Les parelles tornen altra volta a la dansa, però de seguida es repensen. Quelcom hi ha de conegut en aquella música que toca el jove.

Es una nova variació del tema que havia interpretat Scarlatti. I tothom es dona compte que ho fa molt millor que el mestre.

Ell mateix ho reconeix tot dient: " Veritablement aquest xicot sap realment tocar ". I pregunta al seu fill que es troba prop d'ell:

- Dignes-me, Domènec, saps qui és aquest jove ?

- Pel que ha tocat i per la manera com ho ha fet, no hi ha dubte que o és el diable o el "cèlebre saxó".

.

A Jordi Frederic Haendel, el "cèlebre saxó", li agradava viatjar d'incògnit i desconcertar la gent. Encara que tot just tenia vint-i-dos anys quan realitzà la seva escapada a Venècia, ja era un músic notable i força conegut. No obstant, a diferència de Bach, provenia d'una família en la qual no hi havia cap avantpassat que s'hagués dedicat a la música. El seu pare era barber i estava al servei del duc de Saxònia. Va prosperar en aquest ofici i va comprar una casa a Halle. Es va casar dues vegades. La primera, el 1643, amb la vídua d'un barber, i la segona, el 1683. De la seva primera esposa - que era deu anys més gran que ell - va tenir sis fills, i de la segona, trenta anys més jove, quatre. Jordi Frederic, fou el segon fill del darrer matrimoni. Quan va néixer - el 23 de febrer del 1685 -, el seu pare tenia 63 anys i la seva mare 33.

Des de molt petit sent una gran afició per la música. El seu pare no vol de cap de les maneres que sigui músic; troba la professió massa baixa i voldria per al seu fill una professió com la seva, barber, o tal vegada advocat.

Però la seva forta vocació musical que, solament Déu sap de quinà ignorada ascendència procedia, fou més ferma que els renys del seu pare, el qual, inclús, aseguren l'amenaça de tallar-li els dits.

Quan tenia set anys, el seu pare el portà a casa del seu cosí Jordi Cristià Haendel, ajuda de càmera del duc de Weissenfels. A la capella del palau, el petit Haendel es divertia tocant l'orgue. Un dia, sense ell saber-ho, l'escoltà el duc, el qual meravellat de la manera de tocar l'infant, instà el seu pare per tal que no li deixés perdre aquella simpàtica predisposició per a la música. A contra cor, puix que les insinuacions del duc no es podien desairar, el seu pare tornà a Halle i posà el noi sota la direcció de Guillem Zachau, hàbil organista de la Liebfrauenkirche.

Zachau, que no solament era un gran músic sinó un admirat mestre, començà per donar al seu jove deixeble una sòlida formació d'harmonia, i més tard li ensenyà l'art de la composició.

El dia 11 de febrer del 1697, moria el seu pare. Aleshores es trobà en situació de poder escollir lliurement la seva carrera, però la influència paterna encara persisteix. Durant cinc anys acut a

les classes del Gimnàs Luterà, i als disset anys es matricula de Dret a la Universitat de Halle.

L'assistència a la Universitat dura únicament un any. La seva vocació musical és massa forta, i com que desitjava ampliar horitzons, el 1703, s'acomiada de la seva mare, i marxa a Hamburg.

.

Entre els primers amics de Haendel a la "Venècia alemanya" hi trobem Joan Mattheson. Quatre anys més gran que ell, és un dels productes més representatius de l'Alemanya del segle XVIIIè. A l'edat de nou anys ja havia tocat l'orgue en diferents esglésies; als dotze, dominava l'arpa, el contrabaix, el violí, la flauta i l'oboè; als tretze començava la carrera de Dret i parlava l'anglès, el francès i l'italià; als quinze cantava papers importants a l'Òpera de Kiel; als vint-i-dos, quan va conèixer Haendel, era Secretari de la Legació Britànica, compositor de diverses òperes, oratoris i cantates.

Gràcies a l'ajut del seu amic, Haendel entrà a formar part de l'Orquestra d'Hamburg com a segon violí. Amb tot, més habituat al clavicordi i a l'orgue, anhelava poder tocar aquest darrer instrument en alguna església. Prompte es presentà l'ocasió a Lübek. A l'església de la Verge d'aquesta ciutat, s'hi trobava el famós organista Dietrich Buxtehunde, el qual, carregat d'anys, buscava successor.

Mattheson i Haendel entaularen una amistosa competència per tal de comprovar qui dels dos s'emportaria el càrrec. Però es presentà un seriós inconvenient. D'acord amb els costums de l'època, Buxtehunde exigí, que, el qui heredés l'orgue havia també d'heredar la seva filla, noia no pas gaire agraciada i un bon xic madura. Els dos amics convingueren que la "càrrega" era superior a les seves aspiracions, i declinaren l'honor. És curiós constatar, que, dos anys més tard, també Bach, renunciava per igual motiu a ésser organista de Lübek.

Poc temps després els dos amics tingueren un seriós incident, per culpa del seu apassionament per la música.

Succeí durant la representació de l'òpera "Cleopatra", de la qual era autor Mattheson. Aquest dirigia l'orquestra i tocava el clavicordi, i a més, representava el paper d'Antoni. Quan el cridaven per a cantar, Haendel ocupava el seu lloc al clavicordi.

Després de representar l'escena de la mort d'Antoni, i en retornar al seu lloc, Haendel entusiasmat amb la música, no volgué cedir-li el lloc. Mattheson de moment no digué res, però a la sortida del teatre, agredí a Haendel i aquest el retà. La cerimònia es celebrà a la plaça del mercat, curulla de gent, i Haendel es lliurà d'una mort certa, ja que Mattheson millor esgrimista que ell, li donà una grossa estocada al pit i gràcies als botons metàl·lics que portava, l'espasa es trenca. Aleshores els dos amics s'abragaren i marxaren junts per tal d'assistir a l'assaig de la primera òpera de Haendel "La fortuna d'Almira".

Per aquell temps, Haendel estrena amb gran èxit, dues òperes; "Almira" i "Neró o l'amor per la sang i el crim". Però de seguida comença a trobar obstacles. Els músics rivals, gelosos del seu èxit, fan tots els impossibles per tal de no deixar-li estrenar cap més obra, cosa que arriben a aconseguir.

.

La fama de Haendel havia arribat a Itàlia, i aleshores hi emprèn un viatge. Florència, Roma, Nàpols, Venècia, a totes les ciutats fou rebut amb gran entusiasme. Fou íntim amic dels Scarlatti i junt amb ells portaren a cap moltes sessions de virtuosisme.

Per altre part, ell, naturalment, es trobava entusiasmat de la seva estada a Itàlia, arribant a dir que era el país en el qual la música "florix com una flor sota un cel diàfan".

El seu afany de conèixer món, el porta a Anglaterra, poc després del seu retorn a Alemanya. L'arribada de Haendel a Londres fou extraordinària. Purcell, "el petit Mozart Anglès", com se l'anomenava, feia quinze anys que havia mort i els anglesos tenien necessitat de nous cants. El director de l'Òpera de Londres li demanà una obra. Haendel no es féu pregar, i en menys d'onze dies - diuen - li lliurà la seva òpera "Rinaldo".

L'èxit d'aquesta obra fou espectacular. Una de les seves cançons "Cara sposa" arribà a ésser tonada popular a tota l'Anglaterra. Una altra fou adaptada com a marca dels "British Life Guards". L'editor de "Rinaldo" va guanyar aproximadament uns deu mil dòlars, en canvi l'autor, s'accontentà amb molt menys, la qual cosa féu conèixer irònicament a Haendel, que, Walsh - aquest era el nom de l'editor - hauria d'escriure la pròxima obra, que ell ja l'editaria.

Amb tot, Haendel, decideix retornar a Hannover, però allí va trobar l'òpera en una gran decadència. Aleshores retorna a Londres; al cap i a la fi, als anglesos els agradava la seva música, i a ell li agradava el poble anglès.

Haendel arriba a Londres en la seva segona visita, a finals del 1712, i exceptuant un accidentat viatge a Alemanya, s'hi quedà fins al final de la seva vida.

La Reina Anna el nomenà compositor oficial de la Cort, i amb aquest càrrec els dies de Haendel transcorregueren plotòrics de música. Treballava en el seu estudi els matins, i a les tardes solia anar a escoltar els recitals de la Catedral de Sant Pau.

Però degut que les coses bones no solen durar gaire, succeí que, quant morí la Reina Anna, el seu successor, Jordi I, el desposseí del càrrec, i Haendel es veié obligat a procurar-se altres mitjans de vida. Obtingué el càrrec de mestre de capella del Castell del comte Carnarvon. En aquest castell, Haendel, absent de la distracció que solen ocasionar les dificultats econòmiques, va escriure òperes, motets, i sobretot oratoris que tanta fama li han donat. No hi ha pas dubte que, "Esther", "Saul", "Samson", "La Resurrecció", "Judas", "Deborah", "El Messias", etc. representen el renaixement musical d'Europa.

Poc temps després deixa el servei del comte Carnarvon. A Londres s'acaba de construir un nou Teatre d'Òpera, i aleshores, prova sort com a empresari. Però aquesta aventura fou la seva ruïna, puix tot el que tenia de bon músic, ho tenia de mal comerciant. Encara que el factor més important del seu fracàs econòmic, fou l'enveja que el seu geni despertava en els esperits menys dotats que ell. Fou aleshores quan es desencadenà a Londres la campanya de difamació contra el seu "immorescut poder i diners". I així les seves obres són plagiades d'una forma descarada, individualment i col·lectivament, puix que en aquella època no existia encara la protecció als drets d'autor, ni per a la música, ni per a la literatura.

Mentre, la seva salut i la seva fortuna disminueixen de manera alarmant. Renuncia el títol de Doctor en Música de la Universitat d'Oxford, per no haver de pagar els cinc-cents dòlars que aquest costa. Sofreix una paràlisi parcial del costat dret i gairebé es va quedar sense moneda. Durant algun temps, Haendel estigué temptat d'abandonar la lluita, però sabé reaccionar i fou aleshores quan va escriure el seu oratori més inspirat: "El Messias", que li proporcionà altra vegada diners i glòria, però fou com un llampec en la foscor de la nit.

Haendel es trobava treballant en el segon acte de la seva òpera "La filla de Fephta", quan els seus ulls s'enfosquiren ràpidament. No obstant, va seguir amb penes i treballs durant alguns mesos i, finalment, el 30 d'agost del 1751 va deixar enllestida la seva obra, però a costa de la seva vista, puix una operació per a lliurar-se de les catarates no va servir de res i poc temps després la seva vista havia desaparegut completament.

A la primavera del 1759, Haendel es trobava present en una audició de "El Messias", i aproximadament a la meitat de l'audició va sofrir un col.lapse. Ràpidament el traslladaren a casa seva, on s'allità per no aixecar-se mai més.

Sempre havia expressat el seu desig de morir en Divendres Sant, "amb l'esperança de reunir-se al bon Déu, el meu dolç Senyor i Salvador, en el dia de la seva gloriosa resurrecció". El seu desig fou escoltat, puix a les primeres hores de la matinada del Dissabte de Glòria (14 d'abril del 1759) el compositor i el seu Messias es trobaren front a front.

JORDI SALVAT

ANÈCDOTES DE VIATGE

No és pas la meua intenció explicar-vos avui una col.lecció d'anècdotes més o menys gracioses, més o menys xocants, de les quals, generalment, hom espera un motiu per a riure, o si més no, per a divertir-s'hi una estona.

Els fets que us vaig a contar, m'han vingut a la memòria en ocasió d'una conversa sobre temes religiosos, cosa com podeu veure, ben seriosa per cert, i si m'atreveixo a parlar-vos-en, és perquè penso que encara que no us facin riure gaire, potser tenen la seva mica d'interès. I, com que ja estou avisats per endavant, els qui no vulguin continuar llogint, no tenen més que girar full, i tots tan amics com sempre.

Com ja haureu suposat, es tracta de coses que m'han succeït anant pel món i totes referents a la pràctica dels meus deures religiosos, que, com podeu imaginar-vos, segons en quines ocasions i segons en quins països, no deixen de constituir un veritable problema i, contràriament, en altres moments, un motiu d'intensa satisfacció.

Recordo ara, que un any a Berna, tot just arribats a l'hotel i com ja és un costum, vàrem preguntar on hi havia una capella catòlica, per si a l'endemà teníem ganes d'anar a cir nissa. Ens trobàvem a mitja setmana; però, com que no anàvem curts de son, teníem la intenció de llevar-nos dejorn i anar a fer l'obligada visita a Nostrano.

Ens va resultar un xic difícil de trobar qui ens pogués informar, ja que d'esglésies catòliques es veu que n'hi havia poquíssimes i ningú no estava massa segur d'on es trobaven. Per fi, poguérem aconseguir una adreça i un horari, i tots satisfets ens en anàrem a dormir, acordant de reunir-nos, l'endemà, a la porta de l'hotel per tal d'anar a missa els que fóssim. Tal dit, tal fet; a les 7 del matí, els quatre que vàrem matinejar, férem via cap a l'església en qüestió.

Era un edifici molt bonic, molt auster, i jutjant només per la façana, ens va fer una bona impressió. Un cop a dins, la cosa no semblava tan clara; resultava una mica fred, encara que no sabia pas dir perquè, car era bastant semblant a un dels nostres temples, salvant les diferències normals que es presenten en països tan diferents del nostre.

Al fons de la nau hi havia un retaule força bonic, darrera de l'altar. Aquest, presentava un aspecte completament normal i, de primer entuvi, res no ens va sorprendre. En entrar nosaltres, la missa, o el que vàrem prendre per missa, ja estava començada i no gosàrem d'apropar-nos massa a l'altar. Ens instal·làrem, doncs, i la cosa va seguir bé, però de mica en mica anàvem notant quelcom que no lligava. De primer no sabíem què era; però, noi!, de sobte, el celebrant es tomba de cara als fidels, i no ens adonem que deia la missa en alemany? Tots quatre ens aixecàrem com si ens haguessin punxat i girant cua vàrem sortir més de pressa que corrent.

Un cop fora de l'església, no en vulgueu d'exclamacions i de comentaris! Que si a mi en semblava això; que si jo notava allò altre, etcètera, etcètera. Resumint: que ens vàrem quedar sense missa.

Per a treure'ns aquella impressió, encara que no gaire satisfets, vàrem dirigir-nos a visitar la superba Catedral, construïda vers el final del segle XV i començaments del XVI i, naturalment, pels catòlics d'aquells temps. És una veritable obra d'art, d'un gòtic meravellós, reconstruïda el passat segle i perfectament conservada; avui dia s'hi celebren els oficis protestants i, periòdicament, uns magnífics concerts. A un d'aquests vàrem tenir la sort d'assistir aquell mateix vespre, i per curiositat us explicaré una mica com va anar.

L'orquestra estava situada a dalt del cor i les cadires de la nau central, girades d'esquena l'altar completament despullat. Els nostres seients eren de l'últim rengle, però que resultaven sor els de davant de tot, per la qual cosa no teníem gaire bona visió del director i en canvi, nosaltres, quedàvem molt a l'esguard del públic, ja que, a més, érem una bona colleta (si no recordo malament, uns 8 o 10).

Vàrem arribar amb el temps una mica just, i en penetrar al temple ja ens va sobtar l'imposant silenci que dominava la gran nau, plena a vessar de gent. Hi entràrem, doncs, un xic avergonyits, ja que, per variar, anàvem fent gatzara i teníem que ens haguessin sentit des de dintre, i tots escorreguts passàrem a ocupar les nostres localitats.

De seguida va començar el concert, que per cert, era tot música de Bach, i no cal dir que ja als primers compassos vàrem quedar entusiasmats. Però no es tracta ara de fer la crítica del concert, sinó de dir-vos què passava a baix, entre el públic. En acabar la primera

obra, no se'ns va acudir d'aplaudir, perquè ja suposàvem que tractant-se d'una església, no era costum fer-ho, però ens vingueren unes grans ganes de conentar, com no deixa de ser bastant natural, i ens vàrem quedar sols parlant !! Ningú no es novia ni enraonava, i si ho feia algú, era tan baixet, que no ens n'arribava res: continuava planejant sobre tota la concurrència un silenci sepulcral. D'un raconet en va sortir una mena de tos, però tan ofegada, que d'allò ni se'n podia dir soroll. Ens vàrem quedar glaçats, i no cal dir que vàrem plorar veles a una velocitat insospitada. En els altres intermedis, ningú no va tenir esna de parlar, tot i les ganes que en teníem, i fins al final, quan ja érem al carrer, no ens vàrem desfogar de gust. I creieu que en teníem necessitat, car havíem fruit en gran manera i sentíem el neguit de comunicar-nos-ho.

Va ésser una agradable experiència, que més d'una vegada m'ha fet somriure, en comparar aquell públic amb el dels nostres concerts.

I tornem ara a la primera idea d'anècdota religiosa, de la qual m'he apartat una mica.

En recordo una altra que en va passar un tros més lluny, en un país on els catòlics són en gran minoria: Suècia, i concretant més, a la ciutat de Karlstad. Ens hi trobàvem de pas, havíem de fer-hi nit i sortir l'endema, bastant de natí, i justament aquest l'endema s'esqueia d'ésser diumenge.

Arribàrem a Karlstad a mitja tarda i, naturalment, la preocupació de la missa ens va fer retardar la visita a la ciutat fins a tenir l'assumpte resolt. Per sort, a l'hotel tenien la targeta de l'única capella catòlica del lloc, que per tractar-se d'un edifici de recent construcció, el mateix sacerdot els l'havia donada feia pocs dies, però no hi constava l'hora de la missa, per la qual cosa, sense entretenir-nos, tres de nosaltres vàrem fer cap a l'adreça indicada.

Les cases d'aquell país són, com és natural, molt diferents de les nostres i per estar emplaçada la capella en un barri una mica apartat del centre de la ciutat, on ens trobàvem, no véiem res que ens fes pensar en una capella, ni en un local més o menys apropiat per a celebrar-hi funcions religioses. Sortosament, portàvem anotat el número i encara que no ens feia pas l'efecte de donar amb el que cercàvem, ens decidírem a trucar a una porta interior, on llegírem quelcon que ens féu pensar en "katolik", però escrit en aquell idioma tan complicat que no sabíem pas si ho endevinaríem.

Afortunadament, al cap d'una estoneta ens sortí a obrir un personatge imponent, però (alegreu-vos, cristians !), vestit amb sotana. Era un home alt i copat, d'una edat entre els cinquanta i seixanta anys, vermellat de cara, si bé no massa; els cabells rossos i estarrufats, d'una bonhomia extraordinària, que se'ns va fer simpàtic només de veure'l. No semblava pas suec, encara que sobre això hi hauria molt a parlar; però em refereixo sobretot al seu aspecte físic, fora de l'alçada, que en això sí que feia honor a la raça. Per la resta, s'hauria fet difícil de catalogar, si ell no ens hagués dit de seguida que era del país. Traspuava tot ell una bondat alegre i contagiosa, i com vàrem comprovar més tard, d'una amabilitat i sensibilitat extraordinàries.

Ens vàrem veure el cel joicsament obert ! I, de la manera com vàrem poder, mig en anglès, que cap dels tres dominàvem, mig en alemany, idioma que el qui no el dominava era ell, mig com vam poder, ens donarem a conèixer i li vam preguntar l'hora de la missa del diumenge; ens va respondre que a les onze.

A aquella hora nosaltres ja havíem de ser qui sap on i com poguérem li demanàrem si ens en podria dir una per a nosaltres sols. Quan es va fer càrrec del que ens passava i que seríem una bona colleta, tot foren facilitats i ens va dir que la diria a les 8 per tothom, ja que aquell diumenge, tota la seva parròquia quedava reduïda a l'escolanet i a un parell de "misses" angleses que passaven temporada a un hotel de la localitat.

Ja més habituats a la mena de llenguatge de què ens valíem per a entendre'ns, varem començar aquí una conversa interessantíssima sobre els seus feligresos, que estaven escampats en un radi de 30 Kms. i dels quals en veia un cada "quando coclis", si no era ell qui els anava a visitar; de les dificultats del seu ministeri, del catolicisme en els països escandinaus, etc. Una veritable delícia; ens va passar l'estona sense adonar-nos-en, i després haguérem de veure la ciutat com un film, de tan de pressa. L'avantatge, però, és que en aquell país no acaba mai de fer-se de nit en l'època de la nostra estada i van tenir, almonys, tota la claror necessària per contemplar, a nós, els bells encontorns que fan d'aquella ciutat un deliciós lloc de repòs i d'estiuicig.

L'endemà, al matí, puntualment, tota la colla (érem ben bé una trentena), varem presentar-nos a la capella - i en dic capella, perquè així l'anomenaven -, però afigureu-vos una habitació d'uns tres metres i mig d'ample i màxim, cinc metres de llargada, amb un altarot al fons, molt ben posat, això sí, amb l'alegria d'una Mare de Déu gentilíssima presidint, i detalls d'una gran delicadesa. Sis banquets de tres o quatre seients cada un, tocant a les parets laterals, que deixaven un passadís al mig. Aquest donava a una porta, darrera la qual hi havia un quartet molt petit, convertit en sacristia, però que aquell dia, el bon senyor va veure's obligat a deixar-lo obert perquè s'hi possessin tots els que no cabien als bancs.

Quan ens tingué tots col·locats i va sortir a celebrar la missa, se li notava que no cabia dintre seu, del goig de veure una vegada a la vida, la capella tan plena de gent.

Vàrem oir una missa edificant i devotíssima, tant per part del sacerdot, com de l'escolanet, personatge interessantíssim de 7 o 8 any, i, naturalment, el fervor se'ns encenà a tots, arribant l'emoció al grau màxim en el moment de la Comunió: aquell bon sacerdot es transfigurava i jo crec que, mentre ens la distribuïa, el seu pensament volava a unes regions insospitades per a nosaltres i que li posseïen un vel humit als ulls i un tremolor dolcíssim a les mans.

Tots, força corpresos, arribàren al final de la missa i mentre esperàvem que el sacerdot es tragués els ornaments sagrats, una senyoreta del grup agafà una safata de sobre una taulota i la passà davant dels presents, i així poguéren fer palès el nostre agraïment i convertir la nostra emoció en matèria, insignificant en comparació als moments que acabaven de viure, però necessària com ajut a aquella vida tota lliurada al servei dels seus feligresos i per ells escassament retribuïda. Encara vàrem tenir una xerradeta amb el simpàtic sacerdot, ara en perfecte anglès, que dominaven alguns dels nostres, i ell, emocionadíssim, ens acompanyà fins a la porta i, després d'una sèrie d'atencions per ambdues parts, ens acomiadàrem i retornàrem a l'hotel.

I ja, per acabar, només dues paraules per a reviure i provar de fer-vos-la sentir a vosaltres, una altra emoció insospitada que

un diumenge inoblidable em va comprendre en un país també llunyà i estranger en tot a la nostra manera de ser. Concretaré: a l'església de Santa Maria, d'Hamburg, plena de gom a gom d'una multitud heterogènia i de les més diverses nacionalitats.

Hi vaig arribar una mica abans de començar la missa i estava pleníssima; vaig trobar, però, un seient en un dels bancs llarguíssims, i allí em vaig quedar quieta, expectant. Com si tornés a trobar-m'hi, sento ara les mateixes impressions que aleshores.

De primer antuvi, entre tantes i tan variades persones et sents com perduda, isolada; sembla que tots els altres: alemanys, anglesos, nòrdics, etc., formin un bloc en el qual et trobes estranya, ignorada. Però, la missa comença, tots els ulls es dirigeixen vers un mateix punt; de mica en mica tens la sensació que totes aquelles persones tan distants fins aquell moment, se t'acosten, que pensen el mateix que tu, que senten igual que tu, i una alenada de germanor et va prenent; la similitud de sentiments que endevines en els altres et lliga a ells amb un afecte mai no experimentat per massa sabut, però que ha estat precis sortir del teu ambient natural per copsar-lo amb tota la seva força i plenitud, i quan en un moment donat s'eixeca el clamor d'infinites veus entonant el "Credo", amb la llengua de l'Església, amb cent accents diferents, però amb una única fe i un mateix sentit, llavors es trenca dintre teu alguna cosa, t'envaeix un calfred que no s'assembla a res fins aquell instant sentit, i la teva veu tremolosa per l'emoció ben sincera, s'eleva també per ajuntar-se i fondre's en el conjunt, que en aquells moments se't figura ésser tot el món cristià davant del seu Salvador i Guia.

I bé, amics, comptant amb la vostra benvolença, m'he atrevit a recordar aquests fets, dels quals segurament i egoïstament he tret més goig jo que vosaltres; però preneu la bona voluntat. Jo us agracixo de cor la paciència que heu tingut de llegir-me fins al final i espero que no me'n fareu retret.

Ma. TERESA BIAL

ACTIVITATS

ELS CONCERTS NADALENCES DE L'ORFEO CATALÀ.— Novament la joia del Nadal ressonà en la sala de concerts del nostre Palau a través de les cançons interpretades per la nostra Secció Choral, sota la direcció del Mestre Lluís Ma. Millet, los diades de Sant Esteve i de Cap d'Any, a la tarda.

Pot dir-se que aquestes cançons, senzilles o ingènues algunes, ja de més importància les altres, totes però emotives i evocadores, són com flors de l'esperit que no es marceixen, sinó que serveixen llur frescor i perfum, com la mateixa gran festa de la humanitat redimida que commemoren.

En ambdues audicions el programa fou idèntic. Iniciat per la Seqüència de Nadal, "Laetabundus", de Mn. Romeu, seguiren en la primera part, "Avui la neu i gebre", del mateix autor; "Nit serena", del Mtre. Tonàs; "A Betlem canten les glòries", del Mtre. J.J. Longueres; "Tun que tan tunc", de Pérez Moya; "Fum, fum, fum", del Mtre. Pujol; "Sant Josop" (idil·li, solista Srta. L. Núñez), i "Campanetes de Nadal".

de Pérez Moya, i "El Noi de la Mare", del Mtro. Nicolau.

En la segona part, "Cançó de Nadal", de Pujol; "La Túnica", del Mtre. Lluís Millet; "Romance de Navidad", "Bruc i galzeran" i "El rústec villancet", del Mtre. Ll. M^a. Millet; "Enmig del bou i el gris pol·lí", del P. Donostia; "Jesús està escoltant", de William L. Dawson; "O magnum mysterium", de Victoria, i finalitzà amb l'"Al·leluia" de l'oratori "El Messias", de Haendel.

Els acompanyaments al piano i a l'orgue, foren a càrrec del Mtre. J. M^a. Roma.

Totes les obres obtingueren llargs aplaudiments i calgué repetir-ne no menys de deu: "Nit serena de Nadal" i "A Betlem canten les glòries", de J. Tomàs i J. J. Llongueres, respectivament, dirigides per llurs autors; "Fum, fum, fum", "Campanetes de Nadal", "Cançó de Nadal", "La Túnica", "Romance de Navidad", "El rústec villancet", "Jesús està escoltant" i l'"Al·leluia".

Una fervorosa ovació clogué cada concert, obligant el nostre Director Mestre Lluís M^a. Millet i els Subdirectors, Mestres Tomàs i Llongueres a sortir diverses vegades a l'escenari per tal de recollir les mostres d'entusiasme del públic que omplena la sala i es deixà captivar per l'encís i la interpretació de les obres ofrenades.

Foren les audicions CMXXXVIII i CMXXXIX de l'Orfeó Català.

INNOCENTADA 1958.- De magnífica podem qualificar la innocentada d'en guany. Muntada en forma de revista, dotze números musicals, que corresponien als dotze mesos de l'any, ens distragueren ben agraçosament.

L'autor de l'obra s'acredità d'expertíssim coneixedor dels ressorts teatrals per tal de treure'n el màxim rendiment, i ho demostrà amb escreix. La lletre escrupolosament adaptada als diversos números musicals de tothom coneguts, l'acredita de magnífic versaire i d'un enginy ple d'ironia i conicitat. Nosaltres reconeixem a bastament la feinada que això li proporciona i el partit que va saber treure'n i juntament amb tot el públic que l'ovacionà fortament, nosaltres el felicitem sincerament per l'èxit obtingut i li diem: Josep Mª Valls la nostra més cordial enhorabona. Esperem i desitgem que en anys venidors reeditaràs el triomf d'aquella nit.

Diguem també que tots els que hi prengueren part, no regatejaren ni assaigs ni esforços per tal que tot anés com una roda, cosa que així succeí, i per evitar alguna omisió involuntària, - que ens sabria molt de greu - únicament esmentarem els que hi tingueren alguna intervenció de solista. La Srta. Sebastià digué amb molta gràcia el número de "Les espigaderes"; Vicenç Garcia es lluí de debò a "La platja de Sant Feliu"; Laura Núñez, Maria Mestre i Josep López Esparbó, incommensurables en el número corresponent a novembre; Gaietà Renom ens explicà, com ell sap fer-ho, les trifulgues que passa el pobre marit que té la família a estiuar; Josep M^a. Garcia fou el President del Chor "La Trompeta" que tots coneixem, i junt amb A. Cartanyà i J. Bou, foren uns tres reis d'empenta. Cal esmentar, encara, la col·laboració dels nois de l'Orfeó en el número "La crema de Sant Josep", i el cronista lamenta de veres no saber el nom dels dos nens que foren solistes.

Per a tothom hi hagué felicitacions. El públic molt nombrós sortí complagudíssim. Nosaltres els felicitem ben sincerament a tots.

X.

INAUGURACIÓ DEL PESSEBRE.-- El Pessebre de l'Orfeó Català és ja una tradició més en la vida social de la nostra Entitat, i que cada any té més èxit ho palesa el gran nombre de cantaires, socis i amics, que la mateixa diada de Nadal, al migdia, assistiren a la inauguració d'aquest exponent de fervor i d'homenatge al Diví Infant en la commemoració del seu naixement. Com cada any, també, no hi mancaren el nostre Vice-President Sr. Vilardaga, el Secretari Sr. Saperas i els mestres Lluís M^a. Millet, Joan Tomàs i la professora Sra. Antònia San cristòfol per esmentar solament uns noms.

Una nota destacada i simpàtica fou la participació dels petits alumnes de la Sra. San cristòfol, que preparats i acompanyats al piano per ella, cantaren les cançons populars "La pastora Caterina", "Sant Josep i la Mare de Déu" i "Els pastorets". El Sr. Saperas llogí uns fragments del seu important llibre "Simfonia de Nadal". I com ja és d'habitud, tots els presents dirigits pel mestre Tomàs, uniren les seves veus, unitat d'amor i d'esperit, com cal en aquesta magna festa, per a cantar les belles melodies "Som al dia de Nadal", "Fum, fum, fum" i "El desembre congelat".

El senzill i emotiu acte l'obrí el Sr. Vilardaga amb breus i patriarcal paraules, glossant la significació del nostre Pessebre i donant les gràcies al seu constructor, senyor Pare Serramalera, així com al seu ajudant Sr. Manuel Martín, ambdós socis de l'Orfeó, i a la Sra. San cristòfol, per la seva participació d'enguany.

I acabà l'acte amb la visita al Pessebre, que fou justament elogiada per l'encert i el bon gust que una vegada més ha demostrat el Sr. Serramalera, que no estalvia temps ni detalls per tal que la seva obra sigui reeixida.

Així ens plau fer-ho constar, com també que, mentre ha estat exposat, l'han visitat nombrosos particulars i Entitats.

LA FINTA SEMPLICE.-- El dia 11 de gener, a la nit, tingué lloc la representació de "La finta semplice", òpera bufa en tres actes, de Wolfgang Amadeus Mozart. L'esmentada representació fou organitzada per l'"Associació Musical Estela" i formava part d'un dels actes commemoratius del cinquantenari del Palau de la Música Catalana.

En prova de simpatia, i reconeixent les magnífiques possibilitats artístiques dels nostres solistes Laura Núñez i Josep López Esparbé, foren amablement invitats per la dita Associació a formar part del repartiment en els papers de "Ninetta" i "Casandro", respectivament. No cal dir com la seva actuació fou admirable en el doble aspecte de cantants i d'actors, que junt amb Maria Assumpció Serra, Maria Remigia Blanch, Ricard Moreno, Francesc Paulet i Baldomer Gil, aconseguiren un conjunt molt estimable, donant-nos una versió de l'obra mozartiana plena de justesa i fidelitat a l'estil del geni de Salzburg.

L'orquestra de l'Associació, intel·ligentment conduïda pel nostre ex-cantaire Agustí Cohí i Grau, salvà airosament les múltiples dificultats que porta en si l'esmentada obra, donant en tot moment mostra d'entusiasme i disciplina a les indicacions del mestre, el qual fent palès el profund coneixement i domini de l'obra, portà amb brag ferm i convincent la direcció general del complex conjunt.

L'"Associació Musical Estela" tingué la gentilesa d'oferir als socis de l'Orfeó Català la representació d'aquesta graciosa obra de Mozart, que fou presenciada per un nombrós públic.

XII SESSIÓ CULTURAL.- El diumenge 18 de gener celebràrem la XII Sessió Cultural de JOVENÍVOLA a càrrec de la mezzo-sopra no Anna Ricci, ex-cantaire del nostre Orfeó, que amb un zel meritíssim cultiva la modalitat del "lieder" en el qual porta assolits grans èxits.

Integrava la primera part un escollit repertori d'autors estrangers, i la segona dedicada exclusivament a autors catalans. L'exquisida cantant, acompanyada al piano pel seu espòs Sr. Jordi Giró, donà a totes i cada una de les obres interpretades una tan càlida com intel·ligent versió, esplèndidament identificada amb els diversos estils dels autors i de les obres que ens oferia.

El públic, que omplia la Sala Lluís Millet, mostrà la seva sincera complaença als dos magnífics intèrprets, que es veieren obligats a concedir repeticions i extres, per a correspondre als llargs aplaudiments de què foren objecte durant tota la vetllada.

XIII SESSIÓ CULTURAL. ORQUESTRA DE CÀMERA LLUÍS MILLET. Quant acabat el concert, la gran gernació, que gairebé emplenava la nostra sala de concerts, desfilava lentament vers la sortida del carrer Amadeu Vives, els comentaris que s'escoltaven arreu, eren de veritable entusiasme i admiració per a l'Orquestra de Càmera Lluís Millet, conduïda per Lluís Millet i Loras, que tant bella estona els havia fet passar.

Deïem nosaltres en el programa que: "compreniem tot l'esforç que suposa en els nostres dies la naixença d'un elenc musical, i ens sentim admirats del seu coratge, dels seus anhels, de l'impuls i amor que el vivifica. Sorpren el perfecte acord, la força expressiva, la màgica compenetració i el gest exquisit del seu missatge musical." El públic amb les seves ovacions, ens digué palesament que no anàvem equivocats en fer semblants afirmacions.

Tot el concert fou un perfecte equilibri entre direcció i orquestra. Ja als primers compassos del "Concerto grosso" en re major, de Vivaldi, captà l'atenció del públic i s'establí un corrent de simpatia amb l'orquestra, que discorsejava admirablement els passatges del músic italià.

La "Sonata en fa major" per a violoncel i orquestra de corda, de Marcello, ens descobrí un nou valor musical, del qual no dubtem que se'n parlarà. Lluís Sedó, solista de la sonata, meravellà tots els assistents. Si bé l'obra no és d'una gran dificultat, ell en sabé treure un gran profit. Amb quina delicadesa matisà els bells passatges a ell encomenats. Quin admirable so no va saber treure del seu instrument. L'Orquestra, expressiva i delicada, l'acompanyà magníficament. Una calorosa ovació premià el seu esforç.

Joan Lluís Jordà i Joan Olivó, foren els intèrprets del "Concert per a dos violins", de J.S. Bach, que integrava la segona part del programa.

Ambdós solistes ens donaren una versió acuradíssima de les pàgines bachianes. Tècnica i precisió del primer violí, i ànima i passió del segon, es conjuntaren perfectament i oferiren un tot homogeni, càlid i digne. L'orquestra col·laborà esplèndidament a l'èxit assolit pels dos solistes i el públic premià el seu esforç amb fervorosos aplaudiments.

Una filigrana són les tres cançons de Ravel, que obrien la tercera part del concert. Delicades, suaus, alades, són una meravella. L'orquestra les digué magníficament.

Finalitzà el concert amb la "Symple Symphony", de Britten. Una de les obres més característiques del músic anglès - no massa programada en els concerts de casa nostra -, està tota ella plena de tomes escrits pel seu autor entre els nou i onze anys. Algun dels seus moviments ha obtingut gran popularitat, especialment el segon "Playful pizzicato", procedent d'un Scherzo per a piano escrit en 1924.

Obra no exempta de dificultats, que l'Orquestra de Càmera Lluís Millet va vèncer amb una "veterania" digne del millor elogi.

El gran triomfador de la nit, fou sens dubte, Lluís Millet i Loras. Director de gest sobri i elegant, però ferm dominador de l'Orquestra, demostrà una vegada més que sap el que porta entre mans. Les versions que donà de les obres, provaren prou com les havia preparat curosament. Esperem d'ell grans coses i veiem també en ell - perquè no dir-ho ? - el gran director de l'avenir.

Escoltà grans ovacions que compartí des de l'hemicicle, amb els solistes i els seus companys de l'Orquestra.

X.

SECCIÓ FILOLÒGICA

Un nou Vocabulari

Des d'aquesta Secció hem de saludar avui, amb joia, l'aparició d'una obra que, sens dubte i malgrat la seva limitació, farà un servei incalculable a les lletres catalanes i serà un instrument valuós per aquells que sentin la dignitat d'escriure, i de parlar, la llengua nadiua amb un màxim de correcció i de pulcritud.

Ens referim al "Vocabulari Castellà-Català abreujat", d'Eduard Artells, que acaba de publicar la meritíssima Editorial Barcino dins la seva Popular Col·lecció.

En ell, el culte i experimentat professor senyor Artells, ha reunit no menys de 15.000 mots castellans amb la seva correspondència catalana i molts d'ells amb diverses equivalències.

Pel seu tamany i fàcil maneig, aquest volum, permet de tenir-lo sempre a l'abast de la mà i prompte per a la consulta. Gairebé un broviari de butxaca.

També hi són incloses nombroses expressions i frases fetes, com els famosos "desde luego", "sin embargo", "nada menos", "a pan y cuchillo", ¡cuidado! (compte!, atenció!, alerta!, op!) i tantes d'altres que són objecte d'entrebancs i faltes per aquells que no dominen el propi idioma, o desconeixen la seva riquesa, molt més en l'estat actual de continuades interferències i desorientacions.

Els barbarismes, alguns tan subtils com "averiguar" (esbrinar, esclarir, esclarir; "llaga", nafra, plaga, ferida, úlcera, etc.), que poden passar desapercebuts fins al més sagaz; els dubtes i les vacil·lacions, tot és resolt per l'autor del Vocabulari en una gran quantitat i, com hem dit, en nombroses expressions d'un ús tan freqüent.

Per això, d'ara endavant, el qui per rutina o per negligència empri paraules incorrectes, no tindrà perdó.

A fi i efecte que aquestes notes serveixin també de lliçó, copiem ací uns quants exemples de l'esmentat Vocabulari, i no cal dir que, citant-lo o no, nosaltres mateixos haurem de posar-hi sovint en la nostra modesta tasca de divulgadors, perquè igualment ens serà un ajut inapreciable. Gràcies, mestre i amic Artells !

Heus aquí, doncs, els exemples escollits a l'atzar:

CASTELLA

matalas callando
volver a las andadas
desliz
embalse
abusón
barullo
calambre
colnado
chiste, chistós

colmo
chocho
dedillo (al)
embabiecar-se

follón (armar)
paparrucha
papanates
recreo

CATALÀ

mosca balba, gata moixa, gata maula.
tornar-hi.
relliscada, lliscada, falta, caiguda.
embassament, embassada.
abusador, aprofitador.
aldarull, renou, tragí, traüt, tràfec.
rampa.
adrogueria, tenda; curull, ple.
acudit, agudesà, facècia, gràcia; faceciós, graciós, agut.
curull, caramull; súmmun, extrem.
xaruc; liró.
perfectament, pel cap dels dits.
embadalir-se, embadocar-se, embabaiar-se, enfavar-se, encantar-se.
moure brega.
falòrnia, història, ximpleria, bestiesa.
taujà, babau, badoc, bleda.
recreació, esbarjo, esbargiment, esplei, deport.

Creiem que com a mostra són suficients aquests exemples.

NOTICIARI

=====

Es troba ja força millorada de la malaltia que de fa uns mesos té retinguda en repòs absolut la nostra bona companya Mercè Sela. Tant per la seva fidel col.laboració, com per la personal simpatia i profundíssima estima que sent per l'Orfeó, fa que l'enyorem molt, i fem vots perquè totalment restablerta la puguem veure ben aviat de nou entre nosaltres.

També es troba ja en franca convalescència d'una delicada operació quirúrgica, l'estimada cantaire i col.laboradora de JOVENÍVOLA, Maria Teresa Bial. El seu desig de retornar promptament a les nostres tasques és compartit per nosaltres, que tant com ella, ho desitgem ben de cor.

Amb motiu de l'estrena a Espanya, en el Gran Teatre del Liceu de la nostra ciutat, de l'Opera "Diàlegs de Carmelites", va passar uns dies a Barcelona, el seu autor Francis Poulenc. El bon record que guarda de l'Orfeó Català, quan fou el nostre hoste d'honor, en estrenar-li el seu "Stabat Mater", l'ha posat de relleu en constants avinenteses, dedicant-nos calidíssims elogis que, per ésser pronunciats amb tota la gran sinceritat que caracteritza l'obra i la persona del músic eminent, nosaltres els agraïm amb tota cordialitat.

Felicitem el nostre estimat amic Emili Vendrell per haver estat novament reelegit, per unanimitat, vocal chorista per al bienni 1959-1960. Així mateix fem extensiva la felicitació a l'amic Osvald Cardona, ex-cantaire i prestigiós literat, per haver estat elegit per l'Assamblea General del dia 31 de gener passat, Secretari II. I donem també la benvinguda a la nostra Junta Directiva al Sr. A. de Moragas Gallissà, nobot del qui durant tants anys fou meritíssim Vice-President, Sr. Vicenç de Moragas. A tots la nostra afectuosa enhorabona.

Al mateix temps, aconiadem cordialment els Srs. Jordi Bonet i J. Sallés, que han deixat de formar part de la nostra Junta Directiva, singularment el primer, sobre el qual ha recaigut tot el pes i treball de realització de les obres recentment efectuades en el nostre Palau.

Ens plau de donar la nostra més cordial benvinguda als novells cantaires que darrerament han ingressat al nostre chor. Són els següents: Maria Rosa Figueras i Núria Artiach, contralts primeres, i Lluïsa Figueras i Maria del Pilar Cartanyà, contralts segones.

